

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 18C/17/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123201194
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dominika Vitteková PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2023:8123201194.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dominikou Vittekovou PhD. v spore žalobcu: Fakultná nemocnica s poliklinikou A. B. C. D., so sídlom Hollého 14, 080 01 Prešov, IČO: 00 610 577, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou GOGA a spol., s.r.o., so sídlom Kupeckého 4, 040 01 Košice, IČO: 36 863 947, proti žalovanému: C. E., nar. X.XX.XXXX, bytom E. F. G. X, XXX XX D., o zaplatenie 10 eur s prísl., taktó

rozhodol:

. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 10 eur s úrokmi z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 10 eur od 23.1.2022 do zaplatenia, to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalobca m á voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 22,78%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobca žalobou doručenu súdu dňa 8.2.2023 žiadal, aby súd zviazal žalovaného zaplatiť mu sumu vo výške 10 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 10 eur od 23.1.2022 do zaplatenia na tom skutkovom základe, že žalobca poskytol žalovanému dňa 12.1.2022 zdravotnú starostlivosť podľa § 38a ods. 6 písm. a) Zákona číslo 577/2004 Z.z. v rámci ústavnej pohotovostnej služby. Žalovaný svoju povinnosť úhrady dobrovoľne nesplnil, bola mu bezprostredne po ukončení poskytovania zdravotnej starostlivosti osobne doručená výzva na úhradu dlžnej sumy, ktorú žalovaný prevzal, avšak z jeho strany nebola táto suma do dnešného dňa zaplatená.

2. Z dôvodu, že súdu sa nepodarilo všetkými dostupnými prostriedkami doručiť žalobu spolu s prílohami žalovanému do vlastných rúk, súd postupom podľa § 116 ods. 1 až 3 CSP zverejnil oznámenie o podanej žalobe na úradnej tabuli súdu a webovej stránke súdu dňa 24.5.2023.

3. Podľa § 297, veta druhá, písm. b) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pojednávanie nie je potrebné nariaďovať, ak ide iba o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 1.000 eur.

4. Keďže v tomto prípade bolo predmetom konania zaplatenie sumy 10 eur, išlo o otázku jednoduchého právneho posúdenia a skutkové tvrdenia strán neboli sporné, súd na prejednanie sporu v súlade s § 297 písm. b/ CSP nenariadil pojednávanie a v zmysle § 219 ods. 3 CSP rozsudok verejne vyhlásil dňa 12.7.2023 o 9.00 hod. Miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli súdu a webovej stránke súdu od 3.7.2023.

5. Súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, ktoré sú súčasťou súdneho spisu a zistil tento skutkový stav:

6. Žalovanému bola 12.1.2022 v zariadení žalobcu poskytnutá zdravotná starostlivosť v rámci ústavnej pohotovostnej služby. Žalovanému bola zároveň dňa 12.1.2022 doručená výzva na zaplatenie dlžnej sumy vo výške 10 eur podľa zákona č. 577/2004 Z.z. a nariadenie vlády číslo 722/2004 Z.z., ktorou bol vyzvaný, aby dlžnú sumu podľa pokynov ošetrojúceho lekára zaplatila do desiatich dní od prevzatia výzvy v ústavnej starostlivosti od prepustenia z ústavnej starostlivosti. Výzvu prevzal žalovaný dňa 12.1.2022, pričom dlžnú sumu žalobcovi nezaplatila.

7. Zistený skutkový stav takto právne posúdil:

Podľa § 488 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (požadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

Podľa § 489 OZ, záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

Podľa § 491 ods. 1 OZ, záväzky vznikajú najmä zo zmlúv týmto zákonom výslovne upravených; môžu však vznikáť aj z iných zmlúv v zákone neupravených (§ 51) a zo zmiešaných zmlúv obsahujúcich prvky rôznych zmlúv.

Podľa § 2 ods. 21 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z.z.“), ústavná pohotovostná služba je zdravotná starostlivosť, ktorou sa zabezpečuje nepretržitá dostupnosť ústavnej starostlivosti v nemocnici.

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 576/2004 Z.z., ústavná starostlivosť sa poskytuje na základe

- a) odporúčania ošetrojúceho lekára, ak zdravotný stav osoby vyžaduje nepretržité poskytovanie zdravotnej starostlivosti dlhšie ako 24 hodín, alebo
- b) rozhodnutia súdu alebo
- c) žiadosti osoby aj bez odporúčania ošetrojúceho lekára, ak si zmena zdravotného stavu osoby vyžaduje nepretržité poskytovanie zdravotnej starostlivosti dlhšie ako 24 hodín.

Podľa § 38 ods. 3 písm. c) zákona č. 577/2004 Z.z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti (ďalej len „zákon č. 577/2004“), ak sa poistencovi poskytuje zdravotná starostlivosť plne uhrádzaná alebo čiastočne uhrádzaná na základe verejného zdravotného poistenia, poistenec uhrádza, ak nie je oslobodený od úhrady podľa odseku 8, spracúvanie údajov zistených pri poskytovaní ambulantnej starostlivosti v rámci zubno-lekárskej pohotovostnej služby, ambulantnej pohotovostnej služby a ústavnej pohotovostnej služby.

Podľa § 38 ods. 8 písm. c) Zákona č. 577/2004 Z.z., od povinnosti úhrady

c) podľa odseku 3 písm. c) je oslobodený poistenec, ak mu bola poskytnutá zdravotná starostlivosť v rámci

1. ambulantnej pohotovostnej služby v súvislosti s úrazom bezprostredne po jeho vzniku; to neplatí, ak úraz vznikol preukázateľne v dôsledku užitia alkoholu, inej návykovej látky alebo lieku užitého iným spôsobom, ako bolo odporúčané lekárom,
2. ústavnej pohotovostnej služby v súvislosti s úrazom bezprostredne po jeho vzniku; to neplatí, ak úraz vznikol preukázateľne v dôsledku užitia alkoholu, inej návykovej látky alebo lieku užitého iným spôsobom, ako bolo odporúčané lekárom,
3. ústavnej pohotovostnej služby a poskytovanie zdravotnej starostlivosti trvalo viac ako dve hodiny,
4. ambulantnej pohotovostnej služby a následne bol poistenec prijatý do ústavnej starostlivosti,
5. ústavnej pohotovostnej služby a následne bol poistenec prijatý do ústavnej starostlivosti,
6. ambulantnej pohotovostnej služby alebo ústavnej pohotovostnej služby, ak je poistenec maloletým dieťaťom a o poskytnutie zdravotnej starostlivosti žiada zariadenie, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené na základe rozhodnutia súdu alebo orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
7. ústavnej pohotovostnej služby, ak ide o nositeľa ocenenia najmenej zlatej Janského plakety,
8. ústavnej pohotovostnej služby, ak ide o poskytovanie zdravotnej starostlivosti v súvislosti s tehotenstvom.

Podľa § 38a ods. 6 zákona č. 577/2004 Z.z. , pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti v rámci ústavnej pohotovostnej služby je výška úhrady poistenca za služby podľa § 38 ods. 3 písm. c), ak poistenec nie je oslobodený od povinnosti úhrady podľa § 38 ods. 8 písm. c)

a) 10 eur, ak v písmene b) alebo písmene c) nie je uvedené inak.

b) 2 eurá, ak poistenec navštívi poskytovateľa ústavnej pohotovostnej služby v čase medzi 16. a 22. hodinou v pracovných dňoch a v čase medzi 7. a 22. hodinou v dňoch pracovného pokoja v okrese, v územnom obvode ktorého sa neposkytuje ambulantná pohotovostná služba(28a) alebo

c) 2 eurá, ak bol poistenec k poskytovateľovi ústavnej pohotovostnej služby odoslaný bezprostredne po poskytnutí ambulantnej pohotovostnej služby.

Podľa § 517 ods. 1 veta prvá OZ, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní je v omeškaní.

Podľa § 517 ods. 2 OZ, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania, výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. (ďalej len „nariadenie“), ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.2.2013, výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

8. Zo strany žalobcu bola žalovanému dňa 12.1.2022 poskytnutá zdravotná starostlivosť v rámci ústavnej pohotovostnej služby, pričom žalovaný nespĺňa podmienky pre oslobodenie od povinnosti úhrady podľa § 38 ods. 8 písm. c) zákona číslo 577/2004 Z.z., a tak vznikol žalobcovi voči žalovanému nárok na zaplatenie sumy vo výške 10 eur. Nakoľko žalovaný svoju povinnosť úhrady dobrovoľne nesplnil, bola mu bezprostredne po ukončení poskytovania zdravotníckej skúposti osobne doručená výzva na úhradu dlžnej sumy, ktorú žalovaný prevzal bez akýchkoľvek námietok a prevzatie potvrdil svojim podpisom na výzve. Napriek poskytnutej zdravotnej starostlivosti a prevzatej výzve na úhradu dlžnej sumy, nebola zo strany žalovaného dlžná suma do dnešného dňa žalobcovi uhradená, a to ani len čiastočne. Vo výzve zo dňa 12.1.2022 bol žalovaný vyzvaný na zaplatenie dlžnej sumy v lehote do 10 dní od prevzatia tejto výzvy. Svoju povinnosť si nesplnil, z tohto dôvodu ju súd od 23.1.2022 (počítajúc 10 dňovú lehotu deň nasledujúci po prevzatí výzvy) zaviazal zaplatiť žalobcovi z dlžnej sumy aj ním požadovaný úrok z omeškania v súlade s § 517 ods. 1, 2 OZ v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

9. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 a § 257 CSP tak, že posudzujúc uplatnený nárok ako drobný spor, aplikoval dôvody hodné osobitného zreteľa a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanej vo výške 22,78% vychádzajúc z týchto právnych úvah.

10. Súd žalobcu vyzval, aby sa k možnému právnomu posúdeniu veci ohľadom náhrady trov konania (primeranosť k výške uplatneného nároku (10 eur vo vzťahu k 65,93 eur), ktorý sa vyjadril v tom smere, že ak by súd považoval ním vynaložené trovy právneho zastúpenia za zbytočne vynaložené a neúčelné, v dôsledku čoho by žalobcom uplatnený nárok na náhradu trov konania nepriznal v plnom rozsahu, a to aj v prípade, ak by vo veci samej bol žalobca úspešný, išlo by podľa jeho názoru o nesprávne právne posúdenie, spočívajúce v nesprávnej aplikácii práva na daný skutkový stav, a zároveň by bol taký postup v rozpore so základným pravidlom uplatňujúcim sa v civilnom sporovom procese a to, že úspešná strana má nárok na náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, ako aj s kompenzačnou a sankčnou funkciou inštitútu náhrady trov konania. A k aplikácii ust. § 257 CSP poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo 102/2017 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co 347/2017, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 12CoP 10/2020 a Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co 11/2022.

11. Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) ako civilný predpis účinný do 31.5.2016 upravoval otázku náhrady trov konania v drobných sporoch v tomto znení cit.: „Ak sú trovy konania v drobných sporoch neprimerané voči pohľadávke, môže ich súd nepriznať alebo znížiť.“ Aj keď C.s.p. takéto ustanovenia nemá, podľa názoru súdu neprimerané trovy voči pohľadávke možno znížiť aj v zmysle ust. § 257 C.s.p..

12. Uvedenému názoru svedčí názor právnej vedy, v zmysle ktorého dôvody hodné osobitného zreteľa budú naďalej generálnym dôvodom pre nepriznanie náhrady trov konania; pričom nový § 257 C.s.p. je formulovaný podstatne všeobecnejšie než § 150 ods. 1 a 2 OSP a vytvára väčší priestor na voľnú úvahu súdu (porov. Sedlačko F.: Rekodifikácia civilného procesného práva: Trovy konania a ich náhrada in Bulletin advokácie SAK č.3/2016 str. 4). Rovnako zníženie trov konania uplatnením moderačného práva súdu podľa § 257 C.s.p. plynie z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky: Napriek doslovnému zneniu ustanovenia § 257 Civilného sporového poriadku nepriznanie sa môže týkať všetkých trov alebo len ich časti (nález Ústavného súdu SR z 18. júla 2018, sp. zn. I. ÚS 153/2018).

13. Pokiaľ ide o aplikáciu ust. § 257 C.s.p. pri bagatelných (drobných) sporoch, v tomto smere súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 29/2020, ktorý nevidel prvky porušenia spravodlivého súdneho konania, ak súd za účinnosti C.s.p. pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania zohľadnil, že išlo o drobný spor.

14. Nemali by byť žiadne pochybnosti, že nárok vo výške 10 eur možno považovať za bagatelný (drobný) spor. Rovnako niet pochybností o tom, že predmetný spor je typickou formulárovou žalobou, kde prevažuje administratívny prvok pri jej koncipovaní.

15. Vo vzťahu k výške trov konania v bagatelných (drobných) sporoch súd poukazuje na túto judikatúru.

16. „V souvislosti s projednávaným případem je třeba se předně vypořádat s námitkou vedlejšího účastníka řízení, podle něhož se v dané věci jedná o bagatelní spor, a tudíž nelze dospět k závěru, že by rozhodnutím městského soudu mohlo být zasaženo do ústavně zaručených základních práv a svobod. Čtvrtý senát Ústavního soudu v minulosti opakovaně dovodil, že hodnotové omezení přípustnosti opravného prostředku nepředstavuje odmítnutí spravedlnosti. (srov. např. usnesení sp. zn. IV. ÚS 101/01, publ. in Sb. n. u., sv. 22 str. 387, IV. ÚS 336/02, IV. ÚS 2652/11a další, dostupná stejně jako řada dále citovaných rozhodnutí v elektronické podobě na <http://nalus.usoud.cz>). V tomto konkrétním případě však nespátňuje Ústavní soud za primární posouzení absolutní výše nákladů, byť bagatelních, ale nepoměr mezi žalovanou částkou a souvisejícími náklady řízení, které dosáhly více než stonásobku žalované částky. Tento náleží je tak třeba vnímat jako systémové rozhodnutí, jímž má být podpořena a současně utvrzena stávající nákladová judikatura Ústavního soudu v obdobných věcech, srov. např. náleží sp. zn. I. ÚS 3923/11, I. ÚS 988/12 a sp. zn. 988/12 (odst. 32).

Vymáhání regulačních poplatků je pro nemocniční zařízení nepochybně okrajovou záležitostí a není těžké uvěřit jejímu tvrzení, že jejich vymáhání je pro ni zatěžující. Je nepochybné, že nemocniční zařízení velikosti fakultní nemocnice má své právní oddělení, které by mělo být schopno zajišťovat běžnou právní agendu související s chodem nemocnice. To, zda i přes uvedenou skutečnost nemocnice zvolí jako svého právního zástupce advokáta, je na jejím uvážení a nelze jí v tom bránit. Na druhou stranu je v případě tzv. formulářových žalob povinností obecného soudu postupovat při stanovení výše účelně vynaložených nákladů v souladu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3923/11, příp. I. ÚS 988/12. Což se však v předmětném případě nestalo.

Ústavní soud již ve svém náleží sp. zn. I. ÚS 195/11 konstatoval, že v případě fakultní nemocnice se jedná o subjekt hospodařící s majetkem státu, který je do jisté míry napojený na státní rozpočet, čemuž by měly odpovídat i nástroje zvolené k vymáhání regulačních poplatků. V citovaném náleží Ústavní soud k právnímu zastoupení fakultní nemocnice advokátem mimo jiné uvedl, že "Ústavní soud dal ve svých nálezech, stěžovatelem citovaných, najevo, že podobný postup ze strany obecných soudů nebude tolerovat. Pokud takto soudy postupují, na jedné straně tak umožňují plýtvání veřejnými prostředky, které se prostřednictvím placených právních (či různých tzv. "poradenských") služeb přesouvají do rukou soukromých subjektů, a na straně druhé tak umožňují vyloženě parazitovat (neúměrným navyšováním o náklady řízení) na drobných pohledávkách po občanech. Tento postup už nemá s principy spravedlnosti nic společného." Je tak třeba v zásadě rozlišovat mezi tzv. běžnou právní agendou, související s každodenním chodem nemocnice a specifickými případy, v nichž nelze na zdravotnickém zařízení dost dobře požadovat, aby jejich řešení zajišťovala vlastními zaměstnanci.

Obvodní soud pro Prahu 4 vydal dne 12. 4. 2012 elektronický platební rozkaz, jímž byla stěžovateli uložena povinnost uhradit regulační poplatek ve výši 60,- Kč a náklady řízení ve výši 1.592,- Kč. Fakultní nemocnice podala prostřednictvím advokáta odvolání do nákladů řízení, v němž požadovala uhrazení

částky 6.920,- Kč, které jí byly ústavní stížností napadeným usnesením také přiznány. Multiplikační efekt podaného odvolání je ve vztahu k nákladům řízení zjevný. Jak vyplývá z vyžádaného soudního spisu, dotčený advokát v podaném odvolání neuvedl žádnou argumentaci, která by svědčila o tom, že podaný platební rozkaz nebyl vydán na základě formulářového návrhu nebo že by dané řízení pro něj představovalo z důkazního či argumentačního hlediska nějakou větší zátěž. Oproti tomu stěžovatel ve své ústavní stížnosti uvedl, že za situace, kdy již nedisponuje dokladem o zaplacení regulačního poplatku, byl si vědom své důkazní nouze a ve věci odpor nepodával. Spor tak nepředstavoval z právního hlediska složitou casu.

Je nezpochybnitelné, že náplní činnosti nemocničního zařízení jako takového je sice poskytování nemocniční péče, to ovšem ještě neznamená, že v souvislosti s jejím provozem nemůže fakticky docházet k situacím, které jsou typické spíše pro společnosti tyjící z odkupu a následného soudního vymáhání bagatelních pohledávek. Jinými slovy řečeno, ač to jistě není úmyslem vedlejší účastnice a vymáhání regulačního poplatku je pro ni nepochybně zátěží, fakticky došlo v projednávaném případě v souvislosti s vybíráním poplatku k neproporcionálnímu nárůstu nákladů řízení pro povinného. Z elektronického návrhu na vydání platebního rozkazu a celkového charakteru této agendy vyplývá, že se jedná spíše o činnost administrativní povahy. To však ještě neznamená, jak bylo již shora uvedeno, že v individuálních případech může i v souvislosti s vybíráním regulačních poplatků nastat situace, kdy by bylo vhodné využít služeb advokáta, co by právního profesionála. V řízení však nevyšly najevo takové skutečnosti, které by tento postup odůvodňovaly.

Stran námitky týkající se aplikace ustanovení § 150 o. s. ř., nutno konstatovat, že se jedná o procesní ustanovení, jehož užití je výslovně na uvážení obecného soudu. Pokud se tedy, ať již obvodní či městský soud rozhodl dané ustanovení neaplikovat, není jeho povinností toto jakkoli zdůvodňovat. Důvodem je zde především ta skutečnost, že ustanovení § 150 o. s. ř. je výjimkou z obecného pravidla a pokud nedojde k aplikaci této výjimky, platí pravidlo obecné. Jinými slovy řečeno, povinnost odůvodnění nákladového výroku z úhlu pohledu ustanovení § 150 o. s. ř. by nastala teprve v případě, že by došlo k jeho aplikaci.

Městský soud v Praze pochybil způsobem zasahujícím do základních práv a svobod stěžovatele, pokud vyhověl odvolání vedlejší účastnice řízení a přiznal jí náklady soudního řízení v plné výši, neboť tím porušil princip proporcionality mezi výší vymáhané částky (60,- Kč) a účelně vynaložených nákladů řízení (6.920,- Kč).“ (porov. náleží Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV.ÚS 3678/12 z dne 18. 12. 2013). 17. „Súd rozhodujúci o priznaní náhrady trov konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p. je povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom konania v spore. Účelnosť je vlastnosť procesu spočívajúca v sledovaní cieľa. Účelnosť spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje ich medze. Je preto potrebné rozlišovať medzi právom účastníka konania (fyzickej, právnickej osoby, štátneho orgánu) na právnu pomoc a nárokom na náhradu trov konania za poskytnutú právnu pomoc. Trovy konania potrebné na účelné vynaloženie alebo na ochranu práv sa však nemôžu posudzovať ako celok, aj keď účastník má právo na náhradu trov konania, pretože každý úkon alebo každé plnenie trov treba posudzovať samostatne.“ (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 4 M Cdo 21/2009)

18. „Trovy konania vzniknuté zastupovaním advokátom v tzv. hromadných veciach, kde sa obsah jednotlivých podaní mení len o aktualizáciu tej-ktorej veci a jej individualizáciu na súdoch v Slovenskej republike nemožno považovať za trovy nevyhnutne vynaložené na riadne bránenie práva na súde. V takomto prípade zastupovanie advokátom nezodpovedá účelu, ktorý sleduje procesné právo inštitútom zastupovania advokátom v súdnom konaní. Treba súhlasiť s názorom, že právo na právnu pomoc a náhrada trov konania sú dve rozdielne veci, ktoré síce spolu súvisia, avšak nie sú neoddeliteľné. Právo na náhradu trov konania (včítane tých, ktoré vznikli v súvislosti so zastupovaním advokátom) totiž závisí od iných predpokladov než možnosť nechať sa zastupovať advokátom. Správnosť tohto názoru možno dokumentovať aj tými súdnymi konaniami, v ktorých sa účastníkom náhrada trov konania nepriznáva (napr. rozvod manželstva, kde žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania a ďalšími) a účastníci konania pritom majú právo nechať sa v súdnom konaní zastupovať. Ak teda súd neprizná náhradu trov konania úspešnému účastníkovi, keď dospeje k záveru, že trovy nevynaložil účelne, nejde o porušenie práva na právnu pomoc. Vedľajší účastník sa preto mohol dať zastupovať v súdnom konaní advokátom, avšak trovy ktoré vynaložil v tejto súvislosti nemožno považovať za trovy účelné. Pokiaľ teda súdy nižších stupňov dospeli k takémuto záveru a vedľajšiemu účastníkovi nepriznali náhradu trov

konania, ich rozhodnutia (v tomto smere) sú správne.“ (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 4 M Cdo 21/2009)

19. Ústavní soud neshledal, že by v této věci došlo k jakémukoli porušení obecného, natožpak ústavně zaručeného základního práva. Naopak celkový postup stěžovatele v řízení před obecnými soudy, a zejména pak argumentace v ústavní stížnosti (podané navíc ve zcela bagatelní věci), svědčí o jeho bezohlednosti, která již nemá nic společného s řádným uplatňováním práva zákonnými prostředky. Jedná se v podstatě o parazitování na drobných pohledávkách vůči občanům, které jsou uměle "nafukovány" do nesmyslné výše, za účelem zajištění snadného výděлку. Takovýto postup tedy právem nebyl, ve zkoumané věci, ze strany obecných soudů tolerován. (porov. Ústavného soudu České republiky vo veci I. ÚS 1325/11, tiež I. ÚS 44/12, I. ÚS 996/2012)

20. „Právo žalující strany domáhat se svého nároku u soudu a využít k tomu služeb advokáta nezabavují obecný soud povinnosti brát na zřetel všechny relevantní okolnosti pro posouzení výše účelně vynaložených nákladů žalobce při vymáhání bagatelní pohledávky.

Relevantní okolnosti je třeba vyhodnotit ústavně konformním způsobem, tedy racionálně a srozumitelně, s respektem k výkladu provedeným Ústavním soudem ohledně posuzování výše nákladů v tzv. formulářových žalobách, kdy je vedle obecně použitelných obrátů prováděna jen konkretizace osobních údajů žalované strany, čísla linky prostředku hromadné dopravy, data jízdy, variabilního symbolu tzv. hlášenky revizora a kopie této listiny.

Pokud by obecný soud nepřihlédl ke specifickým okolnostem případu, které mohly mít vliv na výši účelně vynaložených nákladů žalobce při vymáhání bagatelní pohledávky, porušil by svým postupem právo na spravedlivý proces zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny, a to tím spíše pokud takové okolnosti neúspěšná strana namítala (srov. nález Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012 sp. zn. II. ÚS 3011/11). Relevantní okolnosti však nelze toliko slovně zohlednit, nýbrž je třeba je rovněž vyhodnotit ústavně konformním způsobem, tedy racionálně a srozumitelně.

Právě této povinnosti krajský soud v napadeném rozhodnutí nedostál. Jeho závěru, že žalující stranou podaný návrh nelze hodnotit jako tzv. formulářovou žalobu, neboť obsahuje konkrétní žalobní tvrzení, nemůže Ústavní soud přisvědčit ani při maximální zdrženlivosti stran prosazování svého vlastního hodnocení dílčích skutečností posuzovaného řízení. Jak vyplývá ze spisového materiálu, lze z obsahu původního návrhu považovat, vedle osobních údajů stěžovatelky, za konkrétní žalobní tvrzení pouze uvedení linky hromadné dopravy, kterou stěžovatelka měla cestovat bez platného dokladu, datum, kdy se tak mělo stát, variabilní symbol tzv. hlášenky revizora a kopii této listiny. Všechny ostatní údaje a tvrzení lze považovat za obecně uplatnitelná ve všech obdobných sporech, kterých žalující strana musí jako provozovatel hromadné dopravy v krajském městě vést dlouhou řadu. Tak je v judikatuře Ústavního soudu chápána formulářová žaloba (srov. např. bod 28 nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 3. 2012 sp. zn. I. ÚS 3923/11). Uvedený skutkový závěr krajského soudu lze proto považovat za tzv. extrémně rozporný s provedenými důkazy, neboť jej při žádné rozumné interpretaci nelze považovat za správný. Toto hodnocení je přitom v zásadě jediným konkrétním tvrzením, o něž krajský soud opírá svůj závěr o účelnosti nákladů vynaložených žalující stranou za právní zastoupení. Zbytek odůvodnění představuje toliko argumentace obecnými právními principy, dle nichž "žalující má právo domáhat se svého nároku u soudu a využít k tomu služeb advokáta". Taková tvrzení nelze nijak zpochybnit, nejsou však bez dalšího dle Ústavního soudu jakkoliv relevantní pro posouzení účelnosti účastníkem vynaložených nákladů řízení. Kritérium účelnosti je přitom pro přiznání náhrady nákladů řízení zcela klíčové, přičemž Ústavní soud ve výše zmíněné ustálené judikatuře opakuje názor, že soudní vymáhání bagatelních pohledávek není možné brát jako v podstatě bezprácný způsob generování nepřiměřeného zisku, ať už společnostmi zabývajícími se skupováním pohledávek, či právních zástupců napojených na společnosti, které se vymáháním bagatelních pohledávek zabývají v podstatě denně.“ (porov. Ústavní soud České republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 2985/14).

21. „110. V nálezu sp. zn. I. ÚS 3923/11 se Ústavní soud zabýval otázkou náhrady nákladů řízení a odměny advokáta u tzv. formulářových žalob v pásmu bagatelnosti. Ústavní soud konstatoval, že soudy i v řízení o peněžitém plnění do 10 000 Kč musí při rozhodování o náhradě nákladů řízení ctít zásadu úspěchu ve věci (§ 142 odst. 1 o. s. ř.). Jestliže byl žalobce ve sporu zcela úspěšný, má zpravidla právo na náhradu nákladů řízení. To však neznamená, že soud o jejich náhradě rozhodne "mechanicky".

Naopak musí zvažovať, zda tu neexistujú ďalšie rozhodujúce okolnosti mající podstatný vliv na přiznání či nepřiznání náhrady účelně vynaložených nákladů a jakého z možných způsobů jejího určení využije (viz § 151 odst. 2 část věty před středníkem o. s. ř. a z něj výjimku uvedenou v části věty za středníkem). V uvedeném nálezu Ústavní soud dále vyslovil, že zvolí-li obecné soudy při rozhodování o náhradě nákladů řízení výjimečný postup, pro nějž mají zákonnou oporu, při němž stále vycházejí ze zásady úspěchu ve věci, a použití zákonné výjimky též dostatečně odůvodní, pak jim nelze z hlediska ochrany ústavním pořádkem zaručených práv a svobod nic vytknout. 111. Ústavní soud v uvedeném nálezu poukázal na to, že musel přistoupit ke sjednocení judikatury obecných soudů formou nálezu, neboť v tzv. bagatelních věcech stran výroků o náhradě nákladů řízení neexistuje jiný orgán, který by tak mohl závazným způsobem učinit. V takovém řízení, jež je zahájeno "formulářovou" žalobou, nárok je uplatňován vůči spotřebiteli, přičemž ten vznikl ze smlouvy anebo jiného právního důvodu, avšak spotřebitel je fakticky vyloučen z možnosti sjednat si podmínky plnění s jiným obsahem, pak s ohledem na nutnost dodržení principu proporcionality mezi výší vymáhané částky a výší náhrady nákladů je spravedlivé, aby výše odměny za zastupování žalobce advokátem byla určena tak, že zpravidla nepřesáhne jednonásobek vymáhané jistiny." (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS 25/12)

22. Predmetný spor je stereotypnou právnou agendou, pri ktorej prevažujú prvky administratívnej činnosti (zmena mena žalovaného, dátum poskytnutia zdravotnej starostlivosti), preto je nevyhnutné vyhodnocovať primeranosť a účelnosť trov právneho zastúpenia a zväžiť vynaložené finančné a personálne úsilie žalobcu prostredníctvom jeho právneho zástupcu.

23. Uplatnená pohľadávka je vo výške 10 eur. Žalobca si uplatnil trovy právneho zastúpenia vo výške 65,93 eur, čo je takmer 7-násobok uplatnenej pohľadávky, teda nemali by byť s poukazom na vyššie citovanú judikatúru pochybnosti o ich neprimeranosti. Bolo preto dôvodné ich výšku primerane znížiť a zohľadniť účelné náklady spojené s podaním formulárovej žaloby.

24. Za situácie, keď jedennásobok uplatnenej pohľadávky nedosahuje výšku hotových výdavkov paušálne upravených ust. § 16 ods. 3 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (tzv. režijný paušál), má súd za to, že náhradu do výšky týchto hotových výdavkov je dôvodné žalobcovi priznať. Súd považuje za spravodlivé priznanie nároku na náhradu trov konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia do výšky hotových výdavkov, t.j. vo výške X/XXX-XXX výpočtového základu. Na rok 2023 je paušálna suma týchto hotových výdavkov určená na sumu 12,52 eur, ktorá zohľadňuje účelné náklady spojené s podaním formulárovej žaloby, predovšetkým pokryje všetky hotové výdavky s jej podaním spojené. Keďže je právny zástupca platiteľom DPH, bolo dôvodné mu priznať aj tento nárok (spolu vo výške 15,02 eur).

25. S poukazom na uvedené rozhodol súd tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach.

V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

- e) súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolať proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolať dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nespĺní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.